Tetkik 2 (Eylül 2022), 191-197 | Editorial

Hakemli Dergilere Yönelik SWOT Analizi: Dergilerin Güçlü ve Zayıf Yönlerinin Tespiti

Abdullah Demir | https://orcid.org/0000-0001-7825-6573 | abdullahdemir@aybu.edu.tr
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi | https://ror.org/05ryemn72
Tetkik Dergisi Editörü

Türkiye'de hakemli dergilerin çoğunun yayıncısı, üniversitelerdir. Üniversitelerde dergiler -birkaç güzel uygulama örneği dışında- "Üniversite Yayınları" marka adı altında tek bir merkezden koordine edilmez. Dergiler, üniversitelerin Fakülte ve Enstitü gibi alt birimleri tarafından ortak bir yayın politikası ve kalite sistemi gözetilmeksizin yayımlanır. Her ne kadar Üniversitelerde "Yayın Komisyonları" bulunsa da bu komisyonlar hakemli dergilerin ortak bir standartta yayımı konusunda etkin değildir. Bunda 1984 yılında çıkartılan Üniversiteler Yayın Yönetmeliğinin, basılı ve elektronik yayıncılığın ulaştığı düzey açısından ihtiyaca cevap verememesi etkilidir. Bu yönetmeliğinin üniversite merkezli akademik yayıncılığa dair idari yapı kurulmasına imkân verecek, eser yayımı, basımı, dağıtımı, satışı ile bilimsel yayıncılığa dair akademik ve etik bilimsel yayın standartlarını içerecek şekilde güncellenmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Şu an itibari ile üniversite birimleri, dergi yayımlamaya karar verdiklerinde kısa sürede bu dergi yayın hayatına başlamaktadır. "Birime ait bir dergi olsun" düşüncesiyle kurulan dergiler için çoğunlukla bu süreçte akademik yayıncılık konusunda bir ön hazırlıklar yapılmaz ve bu alanda tecrübeli editör veya yayıncılardan tecrübe aktarımına dönük bilgi alınmaz. Üniversitelerde hakemli dergi yayıncılığı konusunda tecrübeli uzman idari personel de bulunmadığı için bu dergiler genellikle akademik yayıncılık kriterleri açısından zayıf olarak yayıma başlarlar. Örneğin dergiye "....Üniversitesi... Fakültesi Dergisi" şeklinde ileride değiştirmeleri gerekecek markalaşma açısından çok zayıf uzun bir ad verilmesi, en sık yapılan hatadır. Bu dergilerin kurumlarında görevli akademik personelin bilimsel çalışmalarını yayımlamayı öncelemeleri, bir başka sorundur. Ayrıca birim yöneticisi Dekan veya Müdür derginin baş editörü olarak belirlenir. Bu durumun, "Haksız Yazarlık/Editörlük" diye bilinen yayın etiği ihlali olarak algılanabileceği dikkate alınmaz. İdari görevi olan bir yöneticinin aktif olarak editörlük yapıp yapamayacağı bu süreçte gözden kaçmış olur. Ardından derginin yayın süreçlerini yürütmesi için çoğunlukla araştırma görevlilerinin görev aldığı editöryal ekip oluşturulur. Dergi kurullarında onlarca kişinin adı yazılı olsa da asıl süreç bir veya birkaç kişi tarafından yürütülür. Bu kişiler çok yoğun şekilde özveri ile çalışırlar. Ancak akademik yayıncılık bir ekip işidir ve bir-iki kişi tarafından çaba gösterilmesi derginin istenilen hedeflere ulaşması için yeterli olmaz. Sözü edilen nedenlerle ciddi bir ön hazırlık yapılmaksızın

bir heves ve heyecanla yayına başlayan dergiler ya yayımlayacak makale bulamaz bir duruma düşür veya birkaç sayı sonra kapatılır.

Akademik dergi yayıncılığı, popüler dergi yayıncılığına göre oldukça zordur. Dergilerin uymaları gereken hukuki, mali, akademik, etik ve teknik kurallar ve ilkeler bulunmaktadır. Tüm bunların dışında teknik yönü ağır basan indekslere başvuru ve süreç takibi de aktif olarak çalışan bir-iki kişinin sorumluluğundadır. Her indeksin kriterleri ve başvuru süreçleri farklıdır. Onlarca indeksin kriterini takip etmek ve başvuru süreçlerini yürütmek, bu konuda tecrübesi olmayan ilk defa dergide görev alan kişilerce doğal olarak etkin şekilde yürütülememektedir. Zaten editöryal süreç, editörlere yoğun bir iş yükü getirdiğinden dergilerde eksiklikler ortaya çıkmaya başlar ve indekslere başvuru ve süreç takibi de aksar.

Türk üniversiteleri tarafından yayımlanan dergilerinin indekslere kabul oranı istenilen seviyede değildir. Kabul oranının düşük olmasında, dergilerin indekslerin kriterlerine yeterince uyamaması faktörü öne çıkmaktadır. Ulusal (TR Dizin) ve uluslararası tüm akademik indekslerin, dergi kabulü için çeşitli kriterleri bulunmaktadır. İndekslere başvuru ve kabul alma süreçlerinde yaşanan zorlukları en aza indirmek amacıyla bir editör olarak tarafımca ulusal ve uluslararası indekslerin kriterleri incelenmiştir. Ayrıca *Committee on Publication Ethics (COPE), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA)* ve *World Association of Medical Editors (WAME)* gibi uluslararası kuruluşların akademik yayıncılıkla ilgili ilkeleri de taranmıştır. İndeksler ve işleyişlerine dair alan yazını da incelenmiştir. Elde edilenlere, editörlük sürecinde edinilen tecrübeye dayalı bilgiler de eklenerek akademik dergilerin güçlü ve geliştirilmeye açık yönlerini tespitte kullanılmak üzere *Hakemli Dergi SWOT Analizi* geliştirilmiştir. Bu SWOT analizi uygulanarak dergilerin ulusal ve uluslararası indekslerin hangi kriterlerine tam olarak uyduğu ve hangilerinde eksikleri bulunduğu tespit edilebilmektedir. Geliştirilen sistem sayesinde gelişmeye açık yönlerin nasıl iyileştirileceği de uygulamaya dönük bilgi olarak editörlere raporlanabilmektedir.

Hakemli Dergi SWOT Analizi'nde kullanılacak veri; baş editörden, dergi web sitesinden, ISSN kaydından ve ulusal-uluslararası indekslerden toplanmaktadır. Toplanan veri incelenerek baş editörün verdiği cevaplarla dergi web sitesi gibi açık kaynaklardan alınan bilgiler karşılaştırılmakta ve sonuçlar SWOT Analiz Sistemi'ne girilmektedir. *Hakemli Dergi SWOT Analizi* Anketi, 22 bölüm ve 250 sorudan oluşmaktadır. Derginin güçlü veya zayıf yönlerin tespiti için ilk bölümde derginin marka adı (6 soru), ikinci bölümde dergi geçmişi (5 soru), üçüncü bölümde ISSN kaydı (9 soru), dördüncü bölümde yayın periyodu (10 soru), beşinci bölümde derginin amaç ve kapsamı (10 soru), altıncı bölümde yayın dili (5 soru), yedinci bölümde yayımcı bilgileri (12 soru), sekizinci bölümde dergi web sitesi (20 soru), dokuzuncu bölümde derginin cilt/sayı sistemi (6 soru), onuncu bölümde derginin editöryal yapısı (13 soru), on birinci bölümde yayın kurulu (9 soru), on ikinci bölümde makale değerlendirme süreci (24 soru), on üçüncü bölümde derginin araştırma ve yayın etiği politikası (27 soru), on dördüncü bölümde derginin telif hakkı ve lisanslama politikası (14 soru), on

beşinci bölümde derginin arşiv politikası (5 soru), on altıncı bölümde ücret politikası (8 soru), on yedinci bölümde makale dizgi formatı (33 soru), on sekizinci bölümde yayın kalitesi ve dergiye uluslararası ilgi (10 soru), on dokuzuncu bölümde indekslerle ilişkileri ve veri dağıtım politikası (3 soru), yirminci bölümde derginin indekslenme durumu (10 soru), yirmi birinci bölümde editöryal ekibin ve yazarların atıfları (7 soru), yirmi ikinci bölümde derginin görünürlük ve tanıtımı (4 soru) incelenmektedir.

Hakemli Dergi SWOT Analizi, Ocak-Ekim 2022 döneminde talep eden hakemli dergilere *YAZIM DESTEĞİ* uzmanları (www.yazimdestegi.com) tarafından uygulanmıştır. Analiz sonuçları, 250 sorudan oluşan ankette incelenen dergilerin zayıf yönlerini gösterir puan değerinin, 250 üzerinden 48 ila 106 puan arasında değiştiğini göstermektedir. 48 zayıf yön, en az eksiği olan SCOPUS ve ESCI'de dizinlenen dergilerin geliştirilmeye açık yönlerinin puansal karşılığıdır. 106 zayıf yön ise en fazla eksiği bulunan TR Dizin'de ve diğer indekslerde taranmayan dergilerin zayıf yönlerinin puan değeridir. Dergilerin çoğunda yayın dilinin İngilizce olmamasından kaynaklanan atıf alma oranın düşük olması, ortak zayıf yön olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte atıf alma oranının düşük olmasının puan karşılığı eksi 9'dur. Bu oran, incelenen dergilerin 48 ila 106 puanlık zayıf yönlerinin asıl sebebi değildir. Dergiler, kısa ve orta vadede düzeltebilecekleri şekilsel ve akademik eksiklikler sebebi ile SWOT analizinde düşük puan almaktadır. *Hakemli Dergi SWOT Analizi* sonunda editörlere, dergilerinin güçlü ve zayıf yönleri ortaya koyan ayrıntılı rapor sunulmaktadır. Raporda zayıf yönlerin ve bunların nasıl güçlendirileceğinin belirtilmesi, editörlere dergilerini güçlendirmek için kısa ve orta vadeli tedbirler alma imkânı sağlamaktadır. Kalite süreçlerinin önem kazandığı bir süreçte, dergilerin uzman kişilerce dış değerlendirmeye tabi tutularak eksikliklerin tespiti, dergilerin her açıdan kalitesine katkı sağlayacaktır.

Ulaşılan sonuçlar dergilerin TR Dizin'in kriterlerine tam olarak uymaları halinde zayıf yönlerinin toplam puan değerinin, SWOT analizi sonucunda 250 üzerinden 50 ila 60 puanda kalması gerektiğini göstermektedir. TR Dizin'den kabul alan dergilerin SWOT analizi raporlarında zayıf yönlerinin puan değeri, bu aralıktadır. Dergilerin zayıf yönlerini gösteren inceleme sonuçlarının 50 puanın altında kalması ise eksikliklerini büyük oranda giderdikleri, SCOPUS ve ESCI indekslerinden kabul alma seviyesine ulaştıklarını göstermektedir. Editör ve yayıncıların amaçları, dergilerinin 250 tam puan alarak hiç zayıf yönlerinin olmamasıdır. Ancak akademik yayıncılıkta yayımcı-yazar-editör-hakem gibi farklı tarafların süreçte bulunması, yayın dilinin Türkçe olması, makale bilimsel kalitesi ile hakem değerlendirme raporlarının kalitesinin her zaman aynı standartta olmaması, dergilerin 0 ila 40 puanlık zayıf yönlerinin her zaman olabileceği anlamına gelmektedir. Bu açıdan AHCI ve SSCI indekslerinde halihazırda taranan dergilerin SWOT analizleri bu sonucu desteklemektedir. Burada önemli olan editör ve yayıncıların dergilerinin zayıf yönlerini fark ederek bunlarla ilgili iyileştirmeleri hayata geçirmeleridir.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Bilimler, Sosyal Bilim Dergileri, Hakemli Dergi Yayıncılığı, Akademik Dergiler, Akademik Dergi SWOT Analizi, Hakemli Dergi SWOT Analizi, Akademik Dergilerin Zayıf Yönleri, Akademik Dergilerin Güçlü Yönleri, YAZIM DESTEĞİ

Atıf Bilgisi

Demir, Abdullah. "Hakemli Dergilere Yönelik SWOT Analizi: Dergilerin Güçlü ve Zayıf Yönlerinin Tespiti". Tetkik 2 (Eylül 2022), 191-197.
https://doi.org/10.55709/tetkikdergisi.2022.2.77

SWOTs Analysis for Peer-reviewed Journals: Analyzing the Strengths and Weaknesses of Journals

Abdullah Demir | https://orcid.org/0000-0001-7825-6573 | abdullahdemir@aybu.edu.tr

Ankara Yıldırım Beyazıt University | https://ror.org/05ryemn72
Editor-in-Chief of the Journal of Tetkik

Universities are the publishers of most of the peer-reviewed journals in Turkey. Except for a few good practice examples, journals in universities are not published from a single center under the brand name "University Press." Journals are published by sub-units of universities, such as Faculty and Institutes, without considering a standard publication policy and quality system. Although there are Publication Commissions in Universities, these commissions are not active in publishing peer-reviewed journals in a common standard. Legislative arrangements are needed in this regard. When university units decide to publish a peer-reviewed journal, this journal begins its publication life in a short time.

In this process, no preliminary preparations are made about academic publishing, and information about the transfer of experience is not obtained from experienced editors and publishers. Since universities do not have expert administrative staff experienced in peer-reviewed journal publishing, these journals generally start publication with weak publishing criteria. For example, the most common mistake is to give the journal a long name that is too weak in terms of branding, which will need to be changed in the future, such as "....University... Faculty Journal". Another problem is that academic staff working in the institutions of these journals prioritize publishing their scientific studies. In addition, Dean or the Director is determined as the editor-in-chief. It is not taken into consideration that this situation may be perceived as a violation of publishing ethics, known as "Unfair Authorship/Editorship." In this process, it is overlooked whether a manager with an administrative duty can be an active editor. Afterward, an editorial team, mainly composed of research assistants, is formed to carry out the publication processes of the journal. Although the names of dozens of people are written on the journal boards, the actual process is carried out by one or more people. These people work very hard with dedication. However, academic publishing is a team effort, and efforts by one or two people will not be enough for the journal to reach the desired goals. For the aforementioned reasons, journals that start publication without serious preliminary preparation are either unable to find articles to publish or are closed after a few issues.

Academic journal publishing is more complex than popular journal publishing. There are legal, financial, scholarly, ethical, and technical rules and principles that journals must comply with. Apart from all these, the application and process follow-up to academic databases with a technical aspect are also the responsibility of the same editorial team. The criteria and application processes of each academic database are

different. Naturally, following the criteria of dozens of databases and carrying out the application processes cannot be carried out effectively by those who work in the journal for the first time and do not have experience in this field.

The acceptance rate of Turkish journals by academic databases is not at the desired level. In the low acceptance rate, the factor that the journals do not sufficiently comply with the criteria of the academic database comes to the fore. All national (TR Index) and international academic databases have various criteria for journal acceptance. As an editor, I have examined the selection criteria of national and international indexes to minimize the difficulties experienced in the application and acceptance processes of the indexes. In addition, I have reviewed the principles of academic publishing of international organizations such as the Committee on Publication Ethics (COPE), Directory of Open Access Journals (DOAJ), Open Access Scholarly Publishers Association (OASPA), and World Association of Medical Editors (WAME). Also, I glanced at the literature on indices and their functioning. As a result, "Peer-Reviewed Journal SWOTs Analysis" was developed to be used to identify the strengths and areas of improvement of academic journals. By applying the Academic Journals SWOTs Analysis, it can be determined that the journals fully comply with the criteria of national and international indexes and which ones have deficiencies. Thanks to the developed system, how to eliminate the shortcoming is also reported to the editors as practical information.

The data to be used in the Academic Journal SWOTs Analysis; is collected from the editor-in-chief, the journal website, the ISSN registry, and national-international indexes. The collected data is analyzed, and the answers given by the editor-in-chief are compared with the information obtained from open sources such as the journal website. The results are entered into the SWOTs Analysis System. The dataset of the SWOTs Analysis Questionnaire is comprised of 22 sections and 250 questions. To determine the strengths or weaknesses of the journal, the name of the journal (6 questions) in the first section, the journal history in the second section (5 questions), the ISSN record in the third section (9 questions), the publication period in the fourth section (10 questions), the aim & scope of the journal in the fifth section (10 questions), in the sixth part the language of publication (5 questions), in the seventh part the publisher information (12 questions), in the eighth part the journal website (20 questions), in the ninth part the volume/issue system (6 questions), in the tenth part the editorial structure (13 questions), the editorial board in the eleventh part (9 questions), the peer review process in the twelfth part (24 questions), the research and publication ethics policy in the thirteenth part (27 questions), the copyright and licensing policy in the fourteenth part (14 questions), the archive policy in the fifteenth section (5 questions), the price policy in the sixteenth section (8 questions), the article typesetting format in the seventeenth section (33 questions), the publication quality in the eighteenth section and the international interest in the journal (10 questions), index in the nineteenth chapter relations with the authors and data distribution policy (3 questions), the indexing status of the journal in the

twentieth section (10 questions), the citations of the editorial team and the authors in the twenty-first section (7 questions), and the visibility and promotion of the journal in the twenty-second section (4 questions) are analysed.

Peer-reviewed Journal SWOTs Analysis was applied to the requested peer-reviewed journals by *YAZIM DESTEGI* experts (www.yazmdestegi.com) in January-October 2022. The analysis results show that the point value indicating the weaknesses of the journals in the questionnaire consisting of 250 questions varies between 48 and 106 points out of 250 points. The 48 weak points are the points equivalent to the open aspects of the journals indexed in SCOPUS and ESCI, which are the least deficient. 106 weakness is the point value of the weaknesses of the journals that are not scanned in the TR Index and other indexes with the highest number of shortcomings. The common weakness is the low citation rate because the publication language is not English in most of the journals. The score for a low citation rate is minus 9 in the SWOTs Analysis. This ratio is not the main reason for the reviewed journals' 48 to 106 points of weakness. Journals receive low scores in the Refereed Journal SWOTs Analysis due to the formal and academic deficiencies they can correct in the short and medium term. At the end of the Academic Journals SWOTs Analysis, the strengths and weaknesses are presented to the journals as a detailed report. Indicating the defects and strengthening them in the report allows the journal boards to take short and medium-term measures. In a process where quality processes gain importance, detecting deficiencies by subjecting the journals to external evaluation by experts will contribute to the quality of the journals in every aspect.

If the journals publish in full compliance with the criteria of the TR Index, the total point value of their weaknesses should be between 50 and 60 points out of 250 points. The point value of the weak points in the SWOTs Analysis Reports of the journals selected by the TR Index shows this. The evaluation results showing the journals' weaknesses are below 50 points, indicating that those journals have risen to the level of acceptance from the SCOPUS and ESCI. The aim of editors and publishers is that their journals have no weaknesses, with a total score of 250. However, in academic publishing, the presence of different parties such as publisher-author-editor-referee in the process, the publication language being Turkish, the scientific quality of the article, and the quality of the reviewer reports not always at the same standard mean that journals can always have weaknesses of 0 to 40 points. In this respect, the SWOTs Analysis of journals scanned in AHCI, and SSCI indexes support this result. The important thing here is that the editors and publishers realize the weaknesses of their journals and implement the improvements related to them.

Keywords

Social Sciences, Social Sciences Journals, Peer-reviewed Journal Publishing, Academic Journals, SWOTS Analysis of Academic Journal, SWOTS Analysis of Peer-reviewed Journal, Weaknesses of Academic Journals, Strengths of Academic Journals, YAZIM DESTEGI

Citation

Demir, Abdullah. “SWOTs Analysis for Peer-reviewed Journals: Analyzing the Strengths and Weaknesses of Journals”. *Tetkik* 2 (September 2022), 191-197. https://doi.org/10.55709/tetkikdergisi.2022.2.77